Ansøgning om regional medfinansiering af det kommende statslige innovationsnetværk, Danish Food Innovation (DFI)

Agro Business Park A/S (ansøger), Danish Food Cluster og VIFU har i samarbejde med en række partnere ansøgt om et nationalt innovationsnetværk på fødevareområdet jf. den vedhæftede ansøgning, der forventes godkendt senest 15. juli 2018.

Med nærværende ansøgning søger Agro Business Park A/S på vegne af partnerkredsen bag DFI en regional medfinansiering på 2,8 mio. kr. over en 2-årig periode med start 1. december 2018.

Nationalt netværk med globalt udsyn
DFI er et nationalt netværk med en vision om at udbygge og styrke Danmarks position som internationalt centrum for nye løsninger på hele verdens fødevareudfordringer og på FNs verdensmål. Fokus i innovationsnetværket er på vækstlaget i den danske fødevareklynge, SMV'erne, som skal klædes på til at udvikle fremtidens fødevarer gennem ny viden, nye partnerskaber og internationale alliancer.

DFI vil fokusere sin indsats på de 6 strategiske udfordringer på tværs af underbrancher og værdikæder, som er identificeret i samarbejde med fødevareerhvervet. De strategiske fokusområder er:

1. Innovative produkter til den globale forbruger
2. Fødevaresikkerhed 2.0
3. Fødevarer til en sundere liv
4. Effektiv og agil fødevareproduktion
5. Hurtigere og sikrere på markedet gennem anvendelse af big data
6. Bæredygtig forsyning af råvarer i høj kvalitet

Fundament i regionale styrkepositioner
Mens DFI er nationalt forankret og har fokus på tværgående strategiske udfordringer, så er der et særligt fokus på at understøtte de regionale styrkepositioner, som danner fundamentet for den danske fødevareklynges position.

Fødevareerhvervet har en stærk regional betydning. I fire af de fem regioner står fødevarevirksomhederne for mellem 22 og 32 pct. af den private omsætning (Danske regioner, 2018). Den største beskæftigelse i fødevareklyngen findes i Syddanmark og Midtjylland. Det skyldes især, at der her er mange store arbejdspladser inden for fremstilling og støtteerhverv. I Region Midtjylland og Region Nordjylland står fødevarevirksomhederne for over 30 pct. af den regionale eksport, og i fire af de fem regioner står fødevareerhvervet bag næsten hvert syvende private job.

Samtidig er der også en vis regional specialisering, der kommer til udtryk i regionale styrkepositioner inden for bestemte dele af fødevaresektoren.

Et relevant eksempel er fiskeri- og akvakultursektoren, der tegner sig for mere end 20 % af de danske fødevarerelaterede erhvervsaktiviteter og eksport. I 2017 eksporterede Danmark for 24

milliarder kroner fisk og skaldyr, og det er en forretning, der gennem årene har skabt indtægter, nye virksomheder, vækst og arbejdspladser – særligt i **Region Nordjylland**, hvor hovedparten af erhvervet er hjemmehørende.

Region Hovedstaden er præget af mange små og mellemstore fødevareiværksættere og start-ups, hvor der er et stærkt fokus på f.eks. gastronomi og koblingen mellem lokale, bæredygtige kvalitetsfødevarer og oplevelsesøkonomi. En kobling, der i regi af Greater Copenhagen deles af **Bornholms regionskommune**, der lægger særlig vægt på koblingen mellem fødevarer og turisme på Bornholm. **Region Sjælland** har en høj andel af SMV'er, som er udfordret på deres forretningsmodeller og udvikling af nye produkter, og en særlig betydelig styrkeposition inden for fødevareingredienser. I **Region Syddanmark** og **Region Midtjylland** er fødevareerhvervet bredt repræsenteret med store og små arbejdspladser og hvor det regionale fokus ligger på sammenhængskraften med de allerede eksisterende innovationsinitiativer f.eks. Future Food Innovation og det syddanske fødevarehub, som er under etablering.

DFI vil have fokus på at skabe værdi ud af de allerede etablerede styrkepositioner og fokusområder – og vil i den forbindelse søge et nært samarbejde og synergi med de relevante regionale og lokale aktører.

Kontaktperson vedr. ansøgningen
Lars Horsholt Jensen, projektchef
Agro Business Park A/S
lhj@agropark.dk
Mobil: 30346268

Danish Food Innovation

Den danske fødevareklynge er en global succeshistorie med stor betydning for den danske økonomi. Fødevareerhvervet skabte i 2016 beskæftigelse til 186.000 personer i alle dele af Danmark, en eksport på 155 mia. DKK til 130 internationale markeder, og udgør 24 % af Danmarks samlede vareeksport.

Men den danske fødevareklynge er også under pres. Der bliver globalt flere og flere munde at mætte, og jordens naturlige ressourcer kan ikke følge med. Samtidig udfordres branchen af nye trends blandt de globale forbrugere og imageproblemer blandt millennials.

Det er en udfordring – og en mulighed, som Danmark med en stærk tradition for samarbejde, innovation og ressourceeffektivitet har gode muligheder for at udnytte. Hvis Danmark kan blive centrum for fremtidens fødevareløsninger, vil der både være en stor kommerciel mulighed og et vægtigt bidrag til arbejdet med realisere FNs verdensmål.

Derfor har innovationsnetværket for fødevarer, Danish Food Innovation, et ambitiøst mål: At gøre vækstlaget i den danske fødevareklynge klar til en global fremtid – og gøre verden klar til Danmark.

Netværkets vision og mission

Visionen

Danmark anerkendes som internationalt centrum for nye løsninger på verdens fødevareudfordring

Missionen

At gøre vækstlaget i den danske fødevareklynge, SMV'erne, til stærkere spillere for udvikling af fremtidens fødevarer gennem ny viden, nye partnerskaber og internationale alliancer

Ledestjernen

Bæredygtig og konkurrencedygtig vækst i hele Danmark og markante bidrag til FN's verdensmål. Danish Food Innovation vil f.eks. særligt kunne bidrage til disse mål (uddrag):



- Inden 2030 skal produktiviteten i landbruget og indkomsterne for små fødevareproducenter fordobles….
- Inden 2030 skal der sikres bæredygtige fødevareproduktionssystemer og implementeres modstandsdygtige landbrugspraksisser, som øger produktivitet og produktion…



- Inden 2030 skal der opnås en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer.
- Inden 2030 skal det globale madspild på detail- og forbrugerniveau pr. indbygger halveres…



- En inklusiv og bæredygtig industrialisering skal fremmes, og industriens andel af beskæftigelsen og bruttonationalproduktet skal øges i betydelig grad…
- Videnskabelig forskning skal udvides og den teknologisk kapacitet i de industrielle sektorer i alle lande skal opgraderes…

Midlerne

- At styrke brobygning, samarbejde og videndeling mellem vidensinstitutioner, virksomheder og myndigheder i fødevareerhvervet gennem effektive matchmaking over hele landet
- At samle de mange aktører inden for klyngen for at øge overskueligheden for virksomhederne og tilbyde one point of entry til forskning og viden inden for fødevareområdet
- At synliggøre mulighederne i samarbejde mellem viden og virksomheder og inspirere virksomhederne til at gribe mulighederne
- At skabe en global alliance, der sikrer en fri strøm af ideer, talent og viden mellem de førende førevareregioner internationalt og som brander den danske fødevareklynge som leder inden for innovation

Netværkets målgruppe

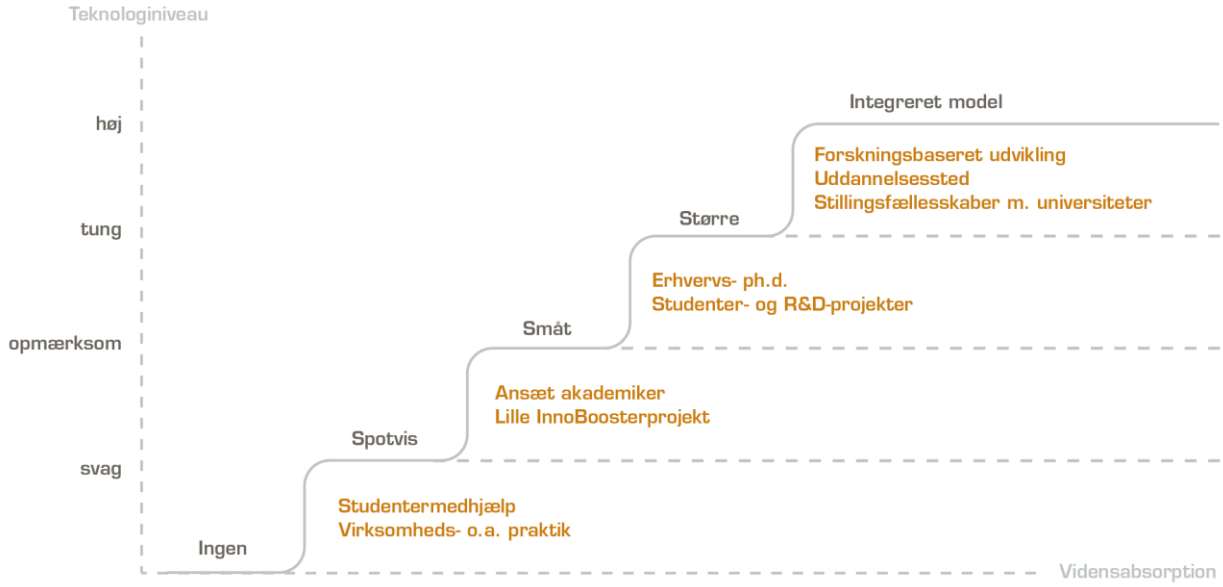
Den danske fødevaresektor er domineret af store internationale virksomheder, der forsyner et globalt marked med bl.a. mejeriprodukter, kød, fisk og andre akvatiske fødevarer samt fødevareteknologi og ingredienser, ligesom Danmark er stærk inden for økologi.

Større danske virksomheder som Arla, Danish Crown, Carlsberg, Chr. Hansen, Foss og Royal Greenland har sat Danmark på verdenskortet. Samtidig omfatter økosystemet mange innovative og vækstorienterede SMV'er samt et stærkt opstartsmiljø, hvor nye produkter, teknologier og koncepter konstant udvikles og bringes frem til markedet. Yderligere er effektivt samspil mellem de store og små virksomheder er et centralt virkemiddel for at løfte innovative SMVer ud på globale markeder.

Dertil kommer at gastronomien har sat Danmark på landkortet med både toprestauranter og succesfulde kæder, ligesom nye løsninger som måltidspakker har succes med at dække nye behov hos forbrugerne.

Danish Food Innovation retter sig mod hele denne værdikæde frem til forbrugeren. Samtidig retter netværket sig mod de tilknyttede understøttende teknologi, herunder procesudstyr, emballage, food service og digitale værktøjer. Netværket har et særligt fokus på SMV'er med innovationspotentiale og på samarbejde med de klynger, der ligger rundt om fødevareklyngen, for eksempel ICT klyngen, sundhedsklyngen og designklyngen.

Figur 1: SMV videnstrappe



Kilde: Egen illustration

Partnerskabet har omfattende erfaring i håndtering af SMV målgruppen, hvor der er særligt fokus på at vurdere virksomhedens modenhed og kapacitet til at optage ny viden. Den nye iværksætter uden erfaring med forskningssamarbejde har ganske andre forudsætninger end vækstvirksomheden med 50 ansatte og fokus på ekspansion til nye markeder og segmenter, som igen er anderledes end den etablerede, ejerledede SMV med 20 års erfaring på markedet, hvor der begynder at opstå konkurrenceudfordringer. Forskellige virksomheder kræver forskelig håndtering, der tager højde for underbranche, men også for virksomhedens modenhed i forhold til videnssamarbejde jf. ovenstående "videnstrappe".

Der er et stort uudnyttet potentiale ved at formidle kontakter mellem virksomheder og vidensmiljøerne– eksempelvis via studerende.

Strategisk fokus for netværket

Danish Food Innovation tager udgangspunkt i den fødevareforskningsstrategi frem mod (World Class Food Innovation towards) 2030, som L&F, DI Fødevarer i samarbejde med en række virksomheder har udarbejdet og offentliggjort i efteråret 2017. Strategien er et bud på fremtidens vigtigste forsknings- og udviklingsområder – set fra erhvervslivets side. Virksomhederne i fødevareklyngen har i strategien identificeret seks udfordringer, der med forsknings- og innovationsbaserede løsninger kan omsættes til nye og vigtige forretningsmuligheder.

1. *Innovative produkter til den globale forbruger*
   De globale forbrugere bliver flere og mere foranderlige. Forståelsen af fremtidens skift i præferencer og forventninger til fødevarer kommer til at afgøre erhvervets konkurrencedygtighed. Fødevareklyngen skal kunne se og forudse de behov, som opstår på både gamle og nye markeder, hvor ikke mindst den eksploderende middelklasse vil give både udfordringer og store muligheder.

2. *Fødevaresikkerhed 2.0*
   Dansk fødevareproduktion er globalt anerkendt for høj fødevaresikkerhed og pålidelighed. Denne position er afgørende i et marked, hvor forbrugernes opmærksomhed på fødevarens sikkerhed, og de teknologiske muligheder for selv at analysere fødevarer, er større end nogensinde.
   Derfor er det centralt, at danske virksomheder fortsat har fokus på udviklingen af nye produkter, der tager højde for risikofaktorer som f.eks. antibiotikaresistens, epidemiske sygdomme og forurening af fødevarer. Udbygget sporbarhed, dokumentation og certificering kalder på nye teknologiske løsninger, der kan give øget transparens og en tættere dialog med forbrugerne.

3. *Fødevarer til en sundere liv*
   Færre sulter men flere er overvægtige. Diabetes og en aldrende befolkning er nye temaer inden for sundhed, og både den enkelte borger og offentlige myndigheder er i stigende grad interesseret i løsninger, der kan give sundere valg af kost og livsstil.
   Fødevarer skal i fremtiden både bekæmpe og forebygge sygdom, og et samarbejde med andre klynger indenfor eksempelvis ICT og farma kan give nye store forretningsområder, som kan booste fødevaresektoren i fremtiden.

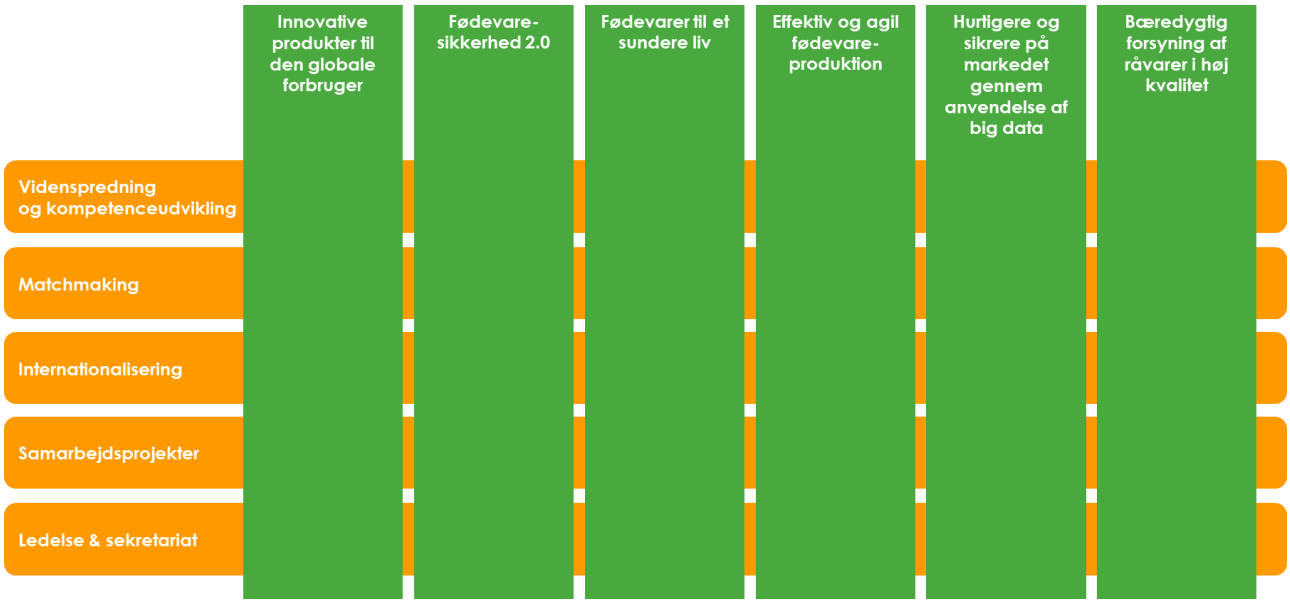
4. *Effektiv og agil fødevareproduktion*
   Industri 4.0 er blevet samlebetegnelsen for den gruppe af teknogier og systemer, der muliggør et nyt produktionsparadigme, hvor automatisering, digitalisering, sensorer, IoT og intelligente robotter løfter produktiviteten og skaber nye produktionskoncepter og forretningsmodeller. Fødevareindustrien står, med investeringer i teknologi og ikke mindst i uddannelse, i en god position til at gribe de nye teknologier og muligheder,

5. *Hurtigere og sikrere på markedet gennem anvendelse af big data*
Den danske fødevareklynge producerer enorme datamængder som et resultat af stor automatiseringsgrad, høje myndighedskrav og en lang tradition for dokumentation og forskning. Disse data indeholder en lang række muligheder for at styrke virksomhedernes konkurrenceevne og produktivitet, og der ligger store muligheder i at nyttiggøre data og bringe dem i anvendelse gennem f.eks. fælles og åbne standarder – samtidig med at der opretholdes et stærkt fokus på datasikkerhed og dataetik.

6. *Bæredygtig forsyning af råvarer i høj kvalitet*
Råvarekvalitet er afgørende for at levere produkter af høj kvalitet. Samtidig er ressourceknaphed og stigende krav til dyrevelfærd, miljø- og klimamæssig bæredygtighed en del af fremtidens fødevareproduktion. Fødevareproduktion er en del af den biobaserede økonomi og derfor skal fokus på kaskadeudnyttelse af bioressourcer, værdiskabelse i rest- og sidestrømme og en cirkulær produkttankegang være en naturlig og integreret del af fremtidens innovative løsninger på fødevareområdet. På dette område vil Danish Food Innovation etablere et nært samarbejde med Innovationsnetværket for Biomasse – INBIOM, som har fokus på processer og teknologier, der konverterer og raffinerer bioressourcer til højkvalitets-råvarer - ikke bare til fødevarebranchen, men også til medicin, materialer, kemiske komponenter, foder, energi og næringsstoffer.

Den strategiske ramme er baseret på fødevareindustriens egne formulerede udfordringer – og der er bred opbakning i erhvervet og brancheorganisationerne til de foreslåede udfordringer. Dette er yderligere valideret gennem dialog med centrale vidensinstitutioner og en åben workshop 9. april 2018 med deltagelse af en breds kreds af interessenter indenfor fødevareinnovation.

Figur 2: Strategisk ramme for Danish Food Innovation Innovation



1. Placering i innovationsfremmesystemet

Danish Food Innovations kerneaktiviteter bygger på erfaringer høstet gennem de samarbejdende organisationers mangeårige erfaring med at agere i en brobyggerfunktion mellem vidensmiljøer og virksomheder.

Agro Business Park A/S og VIFU har en stærk erfaring med understøttelse af videnssamarbejder og vidensbro-funktioner gennem bl.a. innovationsnetværkene INBIOM og Food Network, det nationale fødevareprogram Future Food Innovation, hvor også Danish Food Cluster deltager som partner og en række internationale projekter. Danish Food Innovation har etableret et velfungerende og professionelt netværk, der rummer alle de store vidensinstitutioner og mere end 120 virksomheder.

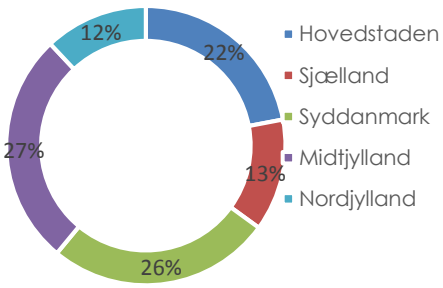
Danish Food Innovation baseres på et fælles ønske om at samle én stærk nationalt dækkende og internationalt førende netværks- og klyngeorganisation på fødevareområdet. Der skal skabes en entydig og stærk profil, som stilles på fundamentet af de stærkeste aktører på erhvervs- og innovationsfremmeområdet indenfor fødevarebranchen.

Dette sker i et tæt samarbejde med de førende brancheorganisationer og netværket har et nært samarbejde med de væsentligste vidensinstitutioner, der indgår i partnerskabet. Ligeledes har alle regioner tilkendegivet opbakning til initiativets strategiske ramme, og en række regioner vil bidrage med en medfinansiering for at sikre sammenhæng til regionale indsatser og programmer.

1.1. National struktur og regionale styrkepositioner

Fødevareerhvervet har en stærk regional betydning. I fire af de fem regioner står fødevarevirksomhederne for mellem 22 og 32 pct. af den private omsætning (Danske regioner, 2018). Den største beskæftigelse i fødevareklyngen findes i Syddanmark og Midtjylland. Det skyldes især, at der her er mange store arbejdspladser inden for fremstilling og støtteerhverv. I Region Midtjylland og Region Nordjylland står fødevarevirksomhederne for over 30 pct. af den regionale eksport, og i fire af de fem regioner står fødevareerhvervet bag næsten hvert syvende private job.

Figur 3: Regional fordeling af fødevarejobs



Kilde: Danske Regioner, 2018

Samtidig er der også en vis regional specialisering, der kommer til udtryk i regionale styrkepositioner inden for bestemte dele af fødevaresektoren.

Et relevant eksempel er fiskeri- og akvakultursektoren, der tegner sig for mere end 20 % af de danske fødevarerelaterede erhvervsaktiviteter og eksport. I 2017 eksporterede Danmark for 24 milliarder kroner fisk og skaldyr, og det er en forretning, der gennem årene har skabt indtægter, nye virksomheder, vækst og arbejdspladser – særligt i **Region Nordjylland**, hvor hovedparten af erhvervet er hjemmehørende.

Region Hovedstaden er præget af mange små og mellemstore fødevareiværksættere og start-ups, hvor der er et stærkt fokus på f.eks. gastronomi og koblingen mellem lokale, bæredygtige kvalitetsfødevarer og oplevelsesøkonomi. En kobling, der i regi af Greater Copenhagen deles af **Bornholms regionskommune**, der lægger særlig vægt på koblingen mellem fødevarer og turisme på Bornholm. **Region Sjælland** har en høj andel af SMV'er, som er udfordret på deres forretningsmodeller og udvikling af nye produkter, og en særlig betydelig styrkeposition indenfor fødevareingredienser. I **Region Syddanmark** og **Region Midtjylland** er fødevareerhvervet bredt repræsenteret med store og små arbejdspladser og hvor det regionale fokus ligger på sammenhængskraften med de allerede eksisterende innovationsinitiativer f.eks. Future Food Innovation og det syddanske fødevarehub, som er under etablering.

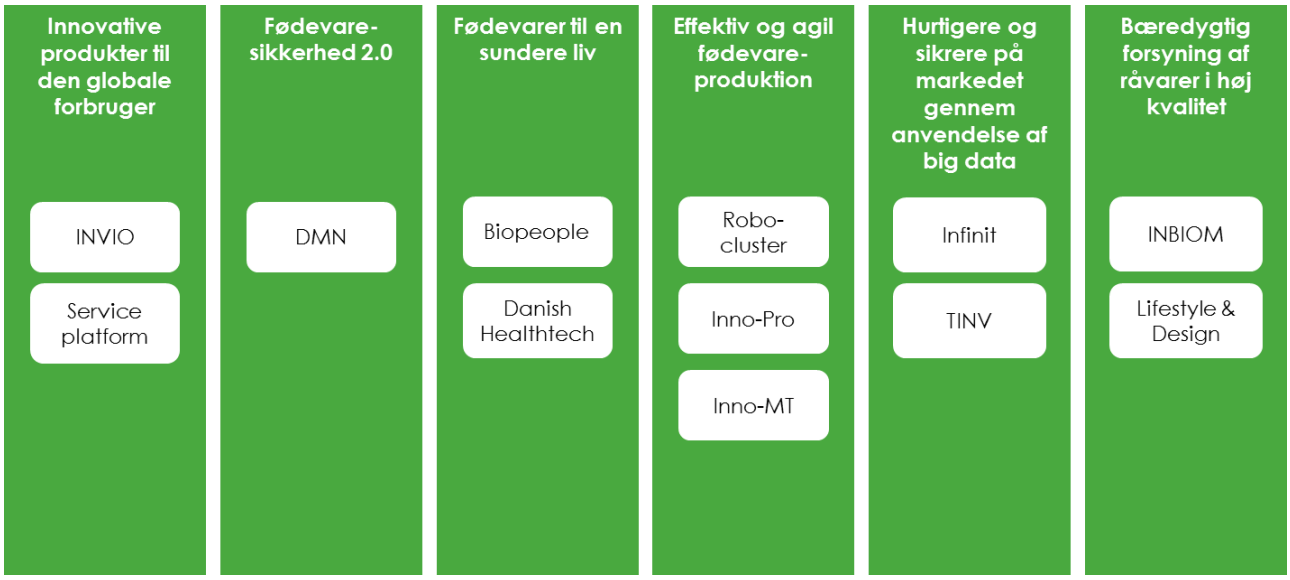
DFI er forankret i en national struktur, men vil have særligt fokus på at understøtte de nationale regionale styrkepositioner og har organisatorisk indlemmet 2 repræsentanter fra regionerne i styregruppen. Yderligere vil regionerne have mulighed for at udpege 1 regional aktør, som inddrages i DFIs dialogpaneler jf. afsnit 6, hvori de kan sikre den faglige prioritering af regionale styrker og interesser.

1.2. Afgrænsning og synergi til andre netværk

Fødevareklyngen er en veldefineret branche og målgruppe, som ikke i væsentlig grad overlapper med andre innovationsnetværks primære fokusområder/målgrupper. Der er dog i høj grad synergier at hente i forhold til at inddrage viden og netværk fra de øvrige innovationsnetværk i aktiviteterne og i relation til at levere løsninger på de definerede udfordringer.

Som nedenstående figur viser, så kan de forskellige innovationsnetværk byde ind i forhold til de relevante udfordringer på forskellig vis. Der er udarbejdet samarbejdsaftale med de nævnte i forhold til at sikre denne synergi.

Figur 4: Synergier med øvrige innovationsnetværk



1.3. Samarbejde i innovations- og erhvervsfremmesystemet

Samarbejde i innovations- og erhvervsfremmessystemet er ligeledes helt centralt for DFI også i årene fremover for at kunne lykkedes effektivt i rollen som brobygger. Med konsolideringen af 3 stærke fødevareaktører står netværket allerede stærkt rustet til at påtage sig en rolle, som det nationale samlingspunkt for fødevareinnovation, men ambitionen er at sikre et stadigt tættere samarbejde med andre nationale, regionale og lokale aktører jf. klyngestrategien og den såkaldte forenklingsdagsorden.

Danish Food Innovations partnerskab rummer mange års erfaring i samspil og samarbejde med alle aktører i erhvervsfremmesystemet og er baseret på tætte relationer til nøglepersoner i universiteter og GTS'er på alle niveauer i disse organisationer.

Ligeledes er der allerede et tæt samarbejde med de nationale **innovationsmiljøer** (f.eks. BOREAN, CAPNOVA m.fl.) og f.eks. **Vækstfonden**, hvor bl.a. ABP gennem en årrække har leveret leads og mulige samarbejdspartnere til disse aktører – dels gennem INBIOM, men også som et led i understøttelsen af fødevare- og bioøkonomiiværksættere i ABPs inkubationsmiljøer i Aarhus og Foulum. Flere innovationskonkurrencer er gennemført i samarbejde og leads er hjulpet videre til konkret investering. Et samarbejde, som forstærkes gennem Agro Business Parks, Danish Food Clusters

og VIFUs fortsatte engagement i investeringsmiljøerne blandt andet gennem European Food Venture Forum som en tilbagevendende begivenhed.

Partnerskabet har desuden omfattende samarbejde med danske fonde – offentligt som private, der stiller penge til rådighed til understøttelse af fødevareinnovation. Partnerskabet har omfattende samarbejde med danske fonde – offentligt som private, der stiller penge til rådighed til understøttelse af fødevareinnovation. F.eks. er **Innovationsfonden** er en nær og strategisk vigtig samarbejdspartner for DFI – en samarbejdspartner, hvor der allerede er en lang historik på samarbejde mellem partnerskabet og fonden.

Den lokale erhvervsservice foreligger der også lang og god erfaring i at samarbejde med. Igennem det nationale innovationsprogram FFI og sekretariatets fysiske tilstedeværelse via Agro Business Parks lokationer i Foulum v. Viborg, Aarhus, Odense og København, DFCs lokation i Aarhus og VIFUs placering i Holsterbro kan netværket bidrage operationelt på tværs af flere regioner og Kommuner. Partnerne indgår i samarbejde med **væksthusene** i Region Midtjylland, Region Hovedstaden og Region Sjælland. I Region Nordjylland samarbejdes gennem "operatørpartnerskab for fisk og akvakultur".
De regionale samarbejder styrkes af sekretariatets fysiske tilstedeværelse via Agro Business Parks lokationer i Foulum, Aarhus, Odense og København; DFCs lokation i Agro Food Park ved Aarhus og VIFUs placering i Nupark i Holstebro. Fra disse baser kan netværket bidrage operationelt på tværs af flere regioner og Kommuner.

2. Planlagte aktiviteter

Danish Food Innovation som nationalt innovationsnetværk står på et unikt og stærkt fundament, der er rodfæstet i en moden dansk fødevareklynge. En klynge, som i dag allerede opererer på de internationale og globale markeder og har en stærk position i det internationale klyngelandskab.

Derfor vil Danish Food Innovation prioritere internationalisering højt i aktivitetsplanen. Positionen som en globalt ledende fødevare-klynge skal videreudvikles gennem nye produkter, ny viden og nye koncepter, der adresserer de globale udfordringer samt bidrage til opnåelse af de globale bæredygtighedsmål, som defineret af FN. I den sammenhæng er samarbejdsprojekterne et helt centralt og højt prioriteret virkemiddel, som skal bruges til at binde virksomheder og vidensinstitutioner tættere sammen i konkrete udviklingsforløb.

2.1. Videnspredning og kompetenceudvikling

Formålet med videnspredningsaktivitetene er at bidrage til øget indsigt i kompetencer, viden og udfordringer på tværs af underbrancher og på tværs af virksomheder og vidensinstitutioner. På den måde fungerer vidensspredning som en katalysator og accelerator af nye og mere dybdegående samarbejder mellem virksomheder og vidensmiljøer.

I dialog med erhvervet og med vidensinstitutionerne er der defineret subtemaer, som kan danne ramme for mere fokuserede arrangementer og dannelse af fokusnetværk (se 2.4.2.).

Tabel 1: Mulige subtemaer

Indsatsområder		
1	**Innovative produkter til den globale forbruger**	Mad til en differentieret verden forbrugerinddragelse og globale forbrugerprofiler (nøglemarkeder) Nye højkvalitetsvarer til eksport – transparens og sporbarhed (måske noget med fisk) Gastronomi som driver
2	**Fødevaresikkerhed 2.0**	Allergener, rester, resistens - kontaminering Emballagens rolle i sikkerhed og holdbarhed Fødevaresvindel – nye udnyttelser af data og test

3	**Fødevarer til et sundere liv**	Fødevarer og mikrobiomet (probiotika) Fisk og skaldyr – nye sunde produkter Forbrugeren i centrum: Personlig ernæring, sundhedsfremme
4	**Effektiv og agil fødevareproduktion**	Procesoptimering der reducerer madspild Fødevareindustri 4.0 Digitalisering af fødevaresikkerhed
5	**Hurtigere og sikrere på markedet gennem anvendelse af big data**	Tilgængelige og åbne data Standarder Markeds- og forbrugerdata
6	**Bæredygtig forsyning af råvarer i høj kvalitet**	Alternative og bæredygtige proteinkilder til fødevarer Fra spild i værdikæden til værdi i nye produkter Nye funktionelle ingredienser fra sidestrømme

Videnspredning skal lette virksomhedernes adgang til ny viden og inspiration, der bidrager til at løse de definerede udfordringer og skal samtidig sætte scenen for matchmaking og dybere samarbejder nationalt og internationalt. Aktiviterne vil udfoldes under nedenstående overskrifter:

- **Vidensoverførsel gennem arrangementer**
  Partnerskabet bag Danish Food Innovation har stor erfaring i formidling af viden gennem en vifte af forskellige arrangementssformer, der kan skræddersys til tema og formål (f.eks. faglige temadage, Innovation Talks, Round Table eller Master Class).

  Der søges nære samarbejder og fælles arrangementer med andre relevante aktører, som f.eks. brancheforeninger og vidensinstitutioner – og i særlig grad med de andre innovationsnetværk. Det er tanken, at der sikres en national spredning af arrangementer, således at der sker en fordeling, hvis relevant, efter regionale indsatsområder, således at der i hver region er minimum et event pr. år

- **Virksomhedsbesøg, der skaber indsigt i aktuelle udfordringer.**
  Virksomhedsbesøg – eller evt. besøg på labs, teknologicentre o.l. er et virkemiddel til videnoverførsel på en uformel måde. Der kan i forbindelse med det skærpede fokus på internationalisering også gennemføres besøg i udlandet – særligt hvor det giver mening i forhold til etablering af fokusnetværk.

- **Virksomhedsrelevante analyser, der bringer ny inspiration**
  Analyse med internationale perspektiver på danske styrker og svagheder inden for de 6 udfordringer og technology outlooks der forsøger at forudsige behov for teknologi og koncepter baseret på scenarier for fremtiden. I tillæg til inspiration for virksomheder og forskere er udgivelserne med til at profilere netværket via medieinteresse og mulighed for at lave alternativ formidlingsaktivitet i forlængelse heraf som udstillinger m.m.

- **Fælles online platform, der understøtter interaktion og internationalisering**
  Der skal opbygges en fælles veludbygget online platform og SoMe-tilstedeværelse, der samler og udnytter partnernes eksisterende kommunikationskanaler, der har flere tusinde besøgende per måned. Der skal udarbejdes en model, der sikrer en samlet kommunikationsplatform, som inviterer til interaktion og inspiration mellem netværkets brugere. Platformen skal også fungere som et samlet internationalt udstillingsvindue for danske fødevareinnovation i samspil med andre relevante initiativer på dette område.

- **Engagerende formidling af resultater og viden**
  Gennem nyhedsbreve, film og animationer er det ambitionen at fremstille og formidle komplicerede projekter og resultater på en engagerende måde, der inviterer til involvering og debat. Fødevarebranchen er højt på dagsordenen nationalt og internationalt – både for

de potentialer, den rummer for løsning af verdens udfordringer, men også for udfordringerne ved intensiv fødevareproduktion. Her skal partnerskabet sætte fokus på nye løsninger og ny viden.

- **Kompetenceløft, der understøtter teknologisk og forretningsmæssig udvikling.**
  Gennem faglig ekspertise fra vidensinstitutionerne skal netværket bidrage med

  input i forbindelse med afholdelse af faglige kurser til gavn for virksomhederne. Kompetenceløft på tværgående problemstillinger med afsæt i de 6 definerede udfordringer og med formål at trække vidensmiljøer og virksomheder tættere sammen, forventes defineret i netværkets handlingsplan. Et konkret eksempel kunne være et kompetenceløft af medarbejdernes viden om ressourceudnyttelse, ressourceøkonomi, bæredygtighed og klima. Andre kompetenceløft kan ske ved at uddanne medarbejderne i konkrete værktøjer til at løse madspildsproblematikker i tilvirkningen af fødevarer, samt metoder til at reducere madspildet på tværs i fødevarernes værdikæde.

2.2. Matchmaking

Danish Food Innovation er omdrejningspunktet for videnoverførsel og videnssamarbejde på fødevareområdet og vil etablere sig som målgruppens primære kanal til relevante kontakter og samarbejdspartnere i grænsefladen mellem virksomheder og vidensmiljøer. Danish Food Innovation aktiviteter indenfor matchmaking skal bidrage til at etablere målrettede matches mellem virksomheder og vidensmiljøer, sænke barrierene og transaktionsomkostningerne ved at finde den rette samarbejdspartner/viden og etablere fora, hvor uventede og hidtil usete samarbejdsrelationer kan opstå gennem kvalificeret netværksfacilitering.

- **Målrettede matches**
  Baseret på henvendelser og sekretariatets kendskab til virksomhedernes udfordringer via besøg, analyser eller anden kontakt etableres konkrete matches mellem virksomheden og enkelte vidensmiljøer eller centre i individuelle forløb

- **Lad gnisten springe**
  I forbindelse med de ovenstående arrangementer faciliterer sekretatiatet samspillet mellem relevante samarbejdspartnere, som kan identificeres på tværs af virksomheder og vidensmiljøer. Der kan anvendes værktøjer som f.eks. 4D-model, Appreciative Inquiry og speed dating.

- **Fleksible fokusnetværk**
  Der etableres 3-4 fokuserede undernetværk i perioden, som letter adgangen til de rigtige ressourcepersoner på prioriterede underområder. Netværkene skal være nationale og samle virksomheder og vidensmiljøer om en fælles dagsorden, som går på tværs af 2 eller flere indsatsområder. Der er flere muligheder for tematikker for fokusnetværkene, herunder f.eks. det globale behov for bedre udnyttelse af bioressourcerne, at reducere madspild, fokus på interaktion mellem fødevareproducenter og forbrugere, crowdfunding og anvendelse af big data i SMVer.

- **Øget tilgængelighed og overblik**
  Der er over en årrække etableret en række initiativer hos vidensinstitutionerne, som har til formål at gøre det lettere for virksomheder at tilgå den bedste viden på et givet område. Danish Food Innovation og sekretariatet skabe synergi mellem de initiativer og etablere gode samarbejder mellem videninstitutioner og virksomheder gennem arrangementer, nyhedsbreve og online platform.

2.3. Internationalisering

Den danske fødevareklynge er en global aktør, som i sin substans drives og udfordres af trends, tendenser, viden og rammebetingelser som defineres på den globale scene. Der generes ny værdifuld viden globalt, som helt eller delvist kan nyttiggøres til fordel for danske interesser. Ligeledes

kan dansk viden, erfaringer og teknologi med stor fordel omsættes til konkret forretningsudvikling i de danske virksomheder og anvendes på fremmede markeder.

Internationalisering er derfor en integreret og højt prioteret del af DFIs virke. Både i den dedikerede indsats, som beskrevet her, og som en integreret komponent og tilgang i de øvrige virkemidler.

DFI vil bidrage til internationaliseringsdagsordenen på to fronter:

- Styrke international vidensoverførsel og inspiration ved at deltage i og facilitere internationalt samarbejde med udenlandske forsknings- og vidensmiljøer samt klynger for herigennem at styrke danske virksomheders innovations- og konkurrenceevne.
- Bidrage til de danske virksomheders internationale aktiviteter gennem styrkede relationer, kvalificerede beslutningsgrundlag og effektiv udnyttelse af markedsdata, trends og tendenser på nøglemarkeder.

De konkrete aktiviteter tager udgangspunkt i virksomhedernes behov og udfoldes under følgende overskrifter:

- **Forbinde Danmark med de stærkeste fødevaremiljøer i verden**
  Baseret på allerede etablerede relationer vil sekretariatet fortsætte og etablere internationalt klyngesamarbejde mellem førende innovative fødevareregioner (Food Valley NL, Tel Aviv, Silicon Valley, Singapore, Sao Paulo, New Zealand) og i samarbejde med f.eks. Food Nation og de danske innovationscentre gennemføre minimum 4 synlighedsmissioner i de relevante fødevarehubs

- **Danmark som global frontløber**
  Partnerne har stor succes med at tiltrække udenlandske delegationer til Danmark. Med den indsigt som partnerne besidder i danske styrepositioner og kompetencer er det en naturlig indgangsvinkel til danske fødevareinnovation for udenlandske delegationer. Det nære samarbejde med Invest In DK, som alle partnere har på dette område, fortsættes og udbygges.

- **Arbejde med trends, tendenser og rammer for fremtidens must-win-markets**
  Det er en nøgleopgave for innovationsnetværket at sætte aktiviteter i gang, der bygger på tendenser og danske styrkepositioner for at udvikle det danske fødevarebrand.
  Det gælder ikke kun inden produktudvikling, men også i forhold til branding, markedspositionering, bæredygtighed og CSR.

- **Bygge nye innovative samarbejder mellem verdens stærkeste fødevaremiljøer**
  Danmark står i dag som et af Europas absolut førende lande inden for fødevareinnovation. Denne position skal der bygges videre på ved at skabe konkrete projektsamarbejder i stor skala, hvor danske kompetencer spiller sammen med de internationalt ledende miljøer. DFI vil tage initiativ til etableringen af 4-6 større internationale samarbejdsprojekter med afsæt i de 6 strategiske fokusområder.

2.4. Samarbejdsprojekter

Alle partnere bag innovationsnetværket har solid erfaring i arbejdet med udviklingsprojekter, herunder drift af projektprogrammer. Det er en centralt prioriteret aktivitet i Danish Food Innovation, at sikre projektgenerering og -facilitering af projekter og hjemtage midler fra andre kilder. Formålet med aktiviteterne er identificering og udvikling af nye teknologier, nye produkter samt nye forretningsområder og virksomheder.

Der er efterspørgsel på samarbejdsprojekter indenfor f.eks. disse temaer:

- FoodTech
- Fremtidens fisk og skaldyr
- Waste to value
- Plantebaserede fødevarer
- Viden til vækst
- Tiltrækning af talent, nationalt og internationalt
- Udvikling af sunde fødevarer
- Innovationsledelse
- B2B samarbejde
- Individuel ernæringAllerede i ansøgningsfasen er der fremkommet en række skitser til konkrete proj ekter, hvoraf nogle få fremhæves i de fremhævede bokse

Det er ambitionen at igangsætte 1-2 samarbejdsprojekter på hvert enkelt indsatsområde. Proceduren vil foregå med involvering af alle partnere, som beskrevet i årshjulet i afsnit 6. Projekterne skal have karakter af mindre projekter, herunder særligt forprojekter (feasibility studies), som kan udgøre et vigtigt skridt på vej mod realisering af større forsknings- og udviklingsprojekter.

Der arbejdes med en model, hvor der defineres udfordringer på hvert enkelt indsatsområde. Udfordringen defineres i samarbejde mellem virksomheder, vidensinstitutioner og sekretariat. På det årlige partnermøde præsenteres udfordringer, som alle partnere efterfølgende kan byde ind på med projektforslag. Hver udfordring skal have minimum to virksomheder, der indgår som problemejere og som er villig til at indgå i projektets udvikling, men som udgangspunkt vil flere virksomheder potentielt have udbytte af samarbejdsprojekterne. Der vil være fokus på at udnytte samspil mellem store og små virksomheder, hvor det er relevant.

Projekteksempel

Fra mask til snack

Projektets formål er at anvende mask fra bryggerier til udvikling af nye typer af snacks. Bryggerierne har i dag en stor reststrøm i form af mask (spent grains), som går til dyrefoder. Projektet her vil demonstrere mulighederne for at anvende masken i ekstruderede snacks. Dermed kan en rest ressource udnyttes samtidig med at bryggeriernes indtægtsgrundlag og dermed konkurrenceevne forøges.

Aktiviteten vil demonstrere for bryggerisektoren, hvordan deres sidestrømme kan anvendes direkte til velsmagende og sunde snacks.

Projekteksempel

Udvikling af fiskegelatine fra fiskeindustriens sidestrømme

Formålet med projektet er udvikling af fiskegelatine. Projektet vil demonstrere udnyttelsen af sidestrømme fra fiskeindustrien til højværdiingredienser. Fiskerierhvervet udnytter i dag kun 30-40 % af den reelle fangst. De øvrige op til 70 % af konsumfisken ender enten som biprodukt eller anvendes til minkfoder på trods af, at der findes store mængder højværdiprodukter i form af lipider og proteiner i den del af fangsten.

Projekteksempel

Nye fermenterede fødevarer og drikke

Nærværende projekt har til formål at undersøge potentialet i udvikling af nye fødevarer og drikke baseret på mikrobiel fermentering. Dette vil ske med fokus på at kortlægge de metabolitter, der genereres under fermenteringen, og som vil have afgørende betydning for det endelig produkts egenskaber.

I projektet vil der indgå forskellige råvarer, der undergår en fermenteringsproces med forskellige bakteriekulturer. Der udtages prøver under fermenteringsforløbet og indholdet af metabolitter i fermentatet bestemmes ved hjælp af proton NMR spektroskopi.

Projekteksempel

Hygiejnisk design, rengøringsoptimering og rengøringsvalidering

SMV fødevareproducenter får en større forståelse for hygiejnisk design og vigtigheden af, at der er anvendt hygiejnisk design i deres udstyr. En fuldt optimeret rengøring kan kun foretages, hvis det hygiejniske design er kendt. Det er svært at foretage en god rengøringsvalidering, hvis ikke de hygiejnisk kritiske spotsteder er kendte.

Det forventes, at projekterne vil have et gennemsnitligt totalbudget på ca. 750.000-1 mio. kr., hvoraf der bevilges 40-50% fra DFI's afsatte projektpulje.

Yderligere vil der være fokus på flg. aktiviteter:

- **Håndholdt formidling af innovationsmidler til SMV'er**
  Ekstern finansiering af innovation er centralt for at accelerere målgruppernes innovationsaktiviteter. Udvikling af nye teknologier er ofte dyrt og risikoen er en stopklods for meget udvikling. Tillige er universiteterne meget afhængige af ekstern finansiering i forbindelse med ny SMV-relevant forskning.
- **Bistå til at skabe vindende konsortier**
  Med netværkets rolle som nationalt omdrejningspunkt for innovation og vidensoverførsel – og med det skarpe fokus på opbygning af internationale netværkj, så er det en naturlig rolle at tilbyde partnersøgninger såvel nationalt som internationalt. Kompleksiteten i fremtidens udfordringer på fødevareområdet peger på at innovation skal opstå i nye og internationalt forankrede konstellationer. Dette er en særlig udfordring for nogle SMV'er.
- **Reducere risiko og administrative byrder**
  Mens det ikke er muligt at skrive konkrete ansøgninger for SMV-partnere, så vil DFI vil i fremtiden tilbyde koncepter for forskellige typer hjælp i forbindelse med processen f.eks. forslag om konsortiedannelse og valg af leadpartner (typisk en af videninstitutionerne, som kan løfte opgaven i de store ansøgninger som H2020). Ligeledes vil DFI kunne stille en omfattende viden og kompetence til rådighed i forhold til projektadministration. Sekretariatet vil tilbyde bistand til projektadministration i relation til egne pulje-projekter *og* i forbindelse med projekter, der modtager ekstern finansiering.

2.5. Ledelse og sekretariatsarbejde

I ledelses- og sekretariatsarbejdet vil der være fokus på at udnytte styrkerne hos de tre erfarne parter. Der etableres en ny samarbejdsstruktur mellem 3 stærke aktører på fødevareområdet, som samlet har en kritisk masse, der vurderes helt essentiel i forhold til at skabe et løft i udviklingen af innovative og bedre løsninger på væsentlige erhvervs- og samfundsmæssige udfordringer i den kommende to års periode og i årene frem. De konkrete opgaver er beskrevet i afsnit 6.

2.6. Forventede mål på effekter, outputs og aktiviteter

Danish Food Innovation vil gerne sætte ambitiøse mål for samarbejdet – og gerne med konkrete målbare effekter for omsætning, eksport og jobskabelse for virksomhederne i målgruppen. Den type af effekter er vanskelige at måle og sammenkæde med indsatsen i netværket, men det er ambitionen for Danish Food Innovation at udvikle metoder til at estimere effekten på målgruppen. Derfor sondres i det nedenstående afsnit mellem effektmål (estimerede) og output- og aktivitetsmål (jf. de eksisterende performanceregnskaber).

Forventede effektmål

For perioden 2019-2020 forventes DFI at kunne levere flg. outputs:

- 300 SMV'er får tilført nye kompetencer og værktøjer, som følge af netværksdeltagelsen, der markant forøger evnen til at arbejde med innovation
- 150 SMV'er udvikler nye produkter/ydelser/processer, hvor netværks/klyngedeltagelse har været en væsentlig inspirationskild
- 200 virksomheder udvikler nye ideer som følge af netværks/klyngedeltagelsen, som senere kan blive omsat i nye produkter, ydelser eller processer

Forventede udvalgte outputmål

For perioden 2019-2020 forventes DFI at skabe følgende outputs:

- 300 SMV'er får tilført nye kompetencer og værktøjer, som følge af netværksdeltagelsen, der markant forøger evnen til at arbejde med innovation

- 150 SMV'er udvikler nye produkter/ydelser/processer, hvor netværks/klyngedeltagelse har været en væsentlig inspirationskild
- 200 virksomheder skønner udvikler nye ideer som følge af netværks/klyngedeltagelsen, som senere kan blive omsat i nye produkter, ydelser eller processer

Forventede udvalgte aktivitetsmål

Effekterne opnås ved at udvikle netværket og herigennem servicere medlemmer efter behov. I denne forbindelse blandt andet sikre at viden "flyder" mellem parterne ved at bidrage til gennemførelse af:

- 10 arrangementer årligt, heraf mindst 4 med international deltagelse årligt
- 10 nyhedsbreve årligt
- Velbesøgt web platform og profiler på SoMe
- 10 x presseomtale, heraf minimum 2 i internationale medier årligt
- Bidrage til igangsættelse af min. 5 egne projekter årligt, bidrage til 2-3 internationale projekter årligt
- Bidrage til opstart af minimum 2 nye virksomheder årligt
- 2-4 delegationsbesøg, årligt heraf 50% udgående

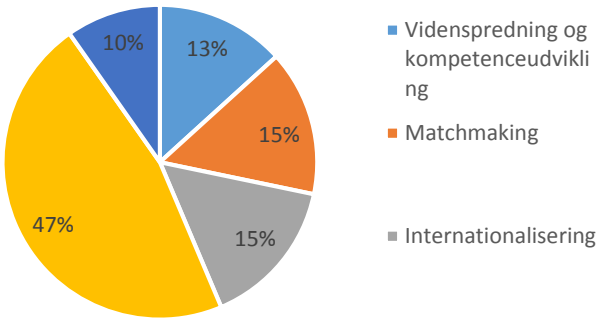
Interne målsætninger i denne forbindelse er:

- Succesfuld etablering af samlet sekretariatsfunktion
- Et stigende antal brugere/dedikerede medlemmer
- Gold label certificering inden 2020
- Formaliserede aftaler med relevante brancheforeninger
- Høj tilfredshed med ydelser (gns. 85% tilfredshed på tværs af aktiviteter)
- Øge antal af internationale samarbejdspartnere med 50 pct.

2.7. Budgetfordeling på virkemidler

Danish Food Innovation prioriterer aktiviteterne fordelt i forhold til budgettet jf. figur 5, således at vidensspredning og kompetenceudviklingsaktiviteter udgør 13%. Matchmaking 15%. Internationalisering 15%. Samarbejdsprojekter 47% mens ledelses- og sekretatiatsarbejde udgør 10%. I denne kontekst er det væsentligt at understrege, at der er overlap imellem de forskellige kategorier. Således kan et vidensspredning- eller matchmaking arrangement godt have international karakter ligesom ledelses- og sekretariatsarbejdet også vedrører administration og håndtering af netop samarbejdsprojekterne.

Figur 5: Budgetfordeling 2019-2020



3. Virksomhedsdeltagelse og -opbakning

Danish Food Innovation vil blive drevet i et tæt partnerskab mellem tre stærke og konsoliderede organisationer, som hver især og til sammen har meget stor involvering med virksomhederne i fødevareklyngen jf afnit 5.1.

3.1. Omfang af virksomhedskontakt og karakteristika ved de involverede virksomheder

Alle virksomheder i den fødevareklynge og relaterede erhverv har mulighed for at deltage i innovationsnetværkets aktiviteter og arrangementer. Deltagelse kræver ikke et egentligt medlemskab, men i nogle tilfælde et deltagergebyr og medfinansiering.

Partnergruppen bag Danish Food Innovation har en stor tilknytning til industrien, virksomhederne og SMV'erne, hvilket bliver synliggjort i deltagerantal, repræsenterede virksomheder og faglige evalueringer på eksisterende projekter.

VIFU har i funktion af leadpartner i FoodNetwork opnået engagement fra 502 virksomheder til deltagelse i innovationsaktiviteter i 2017 (heraf ca. 90% SMV'er). Tilsvarende har Danish Food Cluster i 2017 oplevet en forsat stor interesse for vidensdeling og netværksaktiviteter via en medlemsfremgang med 30 nye virksomheder, hvoraf ca. 50% er SMV'er.

Siden 2010 har man i Agro Business Park udviklet platformen Future Food Innovation og værktøjer til at understøtte iværksættere og vækstvirksomheder, og i Agro Business Park generelt er ca. 350 SMV'er aktive og involverede i innovationssamarbejder og netværk.

Den hidtidige opbakning og involvering af virksomheder relation til de tre partners forskelligartede tilbud og innovationsaktiviteter har været stor. De tre parter har tilsammen haft 592 dedikerede virksomheder i 2017 (jf. tabel i afsnit 4.1) Selvom der må regnes med et vist overlap i denne gruppe, forventes antallet af dedikerede virksomheder i DFI at vokse til 600 i 2019 og 800 i 2020.

Segmentet af de involverede virksomheder er bredt og strækker sig fra lokale producenter til innovative vækstvirksomheder og dækker hele værdikæden for fødevarer samt tværsektorielt med tilknytning til fødevareudvikling f.eks. smart packaging, ICT, FoodTech, sundhed m.m.

Karakteristisk for virksomhederne i målgruppen er at de har et erkendt udviklingspotentiale og at innovationsnetværkets aktiviteter kan hjælpe dem "op ad trappen på innovations-stigen" (jf. fig.1).

3.2. Geografisk spredning af virksomhedsdeltagelse

De dedikerede virksomheder er fordelt over hele Danmark med internationale repræsentanter baseret på aktiviteter spredt ud over de alle regionerne. Danish Food Innovation vil bygge på den hidtidige forankring på nationalt plan, og sikre involvering af alle relevante partnere, aktører og virksomheder.

Baseret på eksisterende samarbejde med regioner, kommuner og organisationer i hele Danmark arbejdes der løbende på yderligere forankring af aktiviteter i hele landet med fokus på at engagere endnu flere virksomheder fra områder med lavere repræsentation. De tre partnere er alle forankret i Jylland, men via samarbejder med blandt andet Region Sjælland og Region Hovedstaden og stort engagement fra øst-danske virksomheder, er det lykkedes at skabe tilstedeværelse og involvering i hele landet. Eksempelvis har Danish Food Cluster 30 pct. af sine medlemmer øst for Storebælt.

Samtidig er de tre partnere direkte eller via partnerskabet i FFI en del af projektet CPH Food til udvikling af videns samarbejder med sjællandske fødevarevirksomheder. I FoodNetwork er der i dag en dokumenteret deltagelse af virksomheder fra hele landet. Der arbejdes blandt andet med et FoodTech-netværk på Sjælland, flere FoodTech aktiviteter i samarbejde med vidensinstitutionerne og Dansk Materiale Netværk og med aktiviteter indenfor Videnbroerne.

I det fremadrettede arbejde vil der forsat fokuseres på national implementering af aktiviteter og en synlig og tilstedeværelse i alle landets regioner. Herved ønskes det at opnå en ligelig fordeling af både aktiviteter og andel af involverede virksomheder og videns institutioner. Der forventes at deltage 400 – 500 dedikerede virksomheder, der repræsenterer et bredt udsnit af fødevareklyngens medlemmer i innovationsnetværket. Heraf forventes 85 % af virksomhederne at være SMV'er.

Der er i ansøgningsperioden indhentet støtteerklæringer fra et lille udsnit af innovative SMV'er i partnernes netværk for at illustrere den geografiske forankring i hele landet. Nedenstående tabel viser en oversigt.

Tabel 2: Støtteerklæringer fra SMV

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
FermBiotics I Scream Ice Cream KU Dyes TagTomat Syngja	Sejerø Gæs Berrifine Tapperiet Friis-Holm Chokolade Herslev Bryggeri	Højer Pølser Hr. Skov Allergikost Folmers Økologisk Pølser	Møllerup Gods Toft Care Ehrno Flexible A/S Nordisk Tang Pure Shots	Rævhede Naturprodukter Dan Salmon A/S Aabybro Mejeri Sashimi Royal Foodjoy

Ligeledes er der modtaget støtteerklæring fra Lehngaard Bornholm (Bornholms Regionskommune) og fra de virksomheder, der indgår i styregruppen: Easis (SMV), Chr. Hansen, Arla og Tulip.

4. Hidtidige resultater

De tre sekretariatsbærende organisationer har til sammen en stor portefølje at hidtidige aktiviteter og resultater i den danske fødevareklynge. Denne fælles platform danner baggrund for en fremadrettet endnu større værdiskabelse overfor virksomhederne.

I fødevareklyngen indgår knap 1600 fremstillingsvirksomheder (Slagterier, fiskeindustri, mejerier, bagerier/brødfabrikker mv., anden fødevareindustri og drikkevareindustri. Kilde: Statistikbanken.dk) og et stort antal virksomheder indenfor food service og relaterede områder som ingredienser, fødevareemballage, foodTech, IKT etc. De tre aktører har en meget bred forankring i fødevareklyngen.

4.1 Bred forankring og gennemslagskraft i målgruppen

Danish Food Cluster, Agro Business Park og VIFU har årligt kontakt til en meget stor gruppe virksomheder i den danske fødevareklynge helt fra primær produktion frem til detailhandelen/forbrugerne. De "aktive og dedikerede virksomheder" har de tre aktører haft mere kontakt til end deltagelse i f.eks. en én-dags workshop.

Tabel 3: Dedikerede virksomheder

2017	**Aktive og dedikerede virksomheder (PR2017 A.1.4.)**	**Antal virksomheder, der har deltaget i aktiviteter (PR2017 A.3.1.)**
VIFU	231	502
Danish Food Cluster	199	500
Agro Business Park	162	350

Kilde: Performance Regnskab 2017 (PR2017), egne data.

4.2. Gennemførte relevante og værdiskabende services

Partnerskabets aktiviteter tilrettelægges efter virksomhedernes ønsker og behov og de tre organisationer har særligt gode erfaringer med:

- Videndeling gennem arrangementer og elektroniske medier (hjemmesider, nyhedsbreve, informationsfilm, Innovations Talks, Facebook, Twitter og LinkedIn)
- Kompetencer og videnformidling gennem facilitering af faglige netværk, som giver virksomhederne en platform for erfaringsudveksling og hurtig adgang til nyeste viden fra vidensinstitutioner
- Match mellem virksomheder og studerende med henblik på at fremme virksomhedernes innovation gennem videntilførsel og anvendelse af højtuddannet arbejdskraft
- Samarbejdsprojekter, der enten giver konkret udbytte for de deltagende virksomheder eller afdækker yderligere innovations- eller forskningspotentiale
- Understøttelse af virksomheder med spirende interesse for internationalisering.

4.2.1 Videndeling og kompetenceudvikling

De tre sekretariatsbærende partnere udfører en række vidensprednings aktiviteter både gennem elektroniske medier og via aktiviteter i innovationssamarbejderne, seminarer og konferencer hvor virksomheder modtager og deler viden indenfor et givent emne. Eksempler på videnformidling:

- Masterclasses (DFC)hvor universiteter og videns institutioner synliggør og deler deres forskellige styrkepositioner inden for eksempelvis bæredygtighed, innovationsprocesser og individualiseret ernæring
- Beverage day(VIFU/FNW) Workshop med KU og Bryggeriforeningen med formidling af viden om ølbryging og andre alkoholiske drikke og facilitering af fortsat dialog mellem forsker og erhverv – deltagelse af omkring 100 virksomheder.
- A Great Day for Food innovation (DFC), er en aktiv platform, hvor innovatører fejres og aktuelle emner diskuteres af industriens eksperter

Et af de væsentligste redskaber til vidensprednin og kompetenceudvikling er faglige netværk. De udgør et rum, hvor virksomhederne kan få inspiration til at arbejde med innovation og nem adgang til den viden, som partnerne genererer. Eksempler på faglige netværk:

- Fødevaresikkerhedsnetværk (VIFU/FNW) To netværk med hjemsted hhv. Jylland og Sjælland med i alt 39 medlemmer. Virksomhederne opdateres med lovgivning og nyeste viden både fra vidensinstitutioner og via erfaringsudveksling. Evalueringer viser at virksomhederne får stort udbytte af netværksdeltagelsen.
- PlantBased FoodNetwork (VIFU). Nyopstartet GUDP-netværk. Netværkets formål er at kortlægge samarbejdsmuligheder og udløse det erhvervsmæssige potentiale i innovation indenfor plantebaseret fødevareudvikling.
- Roundtables (DFC) er tematiserede netværksgrupper til dialog, sparring og udvikling. Eksempler på emner: Fødevare innovation, Global talent, National talent, B-2-B, Healthy food mm. Indtil nu har 150 deltagere fra virksomheder og vidensinstitutioner været involveret.

4.2.2 Matchmaking

Matchmaking er en kerneydelse for sekretariatets parter. Virksomheder serviceres dagligt i at finde de rigtige samarbejdspartnere og den rigtige viden, der kan skabe innovation og vækst. Den store berøringsflade som sekretariatets parter har, giver et stort videnberedskab. Det formidles via telefon og mail eller via aktiviteter som:

- ProjektAcceleratoren (VIFU/FNW) Matcher virksomheder med studerende på forskellige uddannelsesniveauer. De studerende gennemfører studenterprojekter i samarbjde med virksomheden. Virksomheder har stor glæde af at samarbejde med en studerende – både i

forhold til at få løst en konkret udfordring, men ikke mindst i forhold til at gennemgå en modningsproces frem mod at anvende højtuddannet arbejdskraft.
- Network & Drinks (DFC) hvor virksomheder, videns institutioner og organisationer matches på baggrund af deres interesser og ønsker. Dette koblet med et relevant tematiseret virksomhedsbesøg og indblik i nogle aktuelle udfordringer, giver virksomheder nye perspektiver og nye kontakter til fremtidige samarbejder.
- KødCamp (VIFU/FNW) 4 Virksomheder matchet med studerende fra VIA, EAMV, EASJ, EALB, EAAA, KU. Virksomhedernes udbytte var både konkrete forbrugertests på FOOD 2017 og samarbejde med studerende fra tre forskellige vidensniveauer.

4.2.3 Samarbejdsprojekter

De tre sekretariatsbærende partnere i Danish Food Innovation har arbejdet sammen i Future Food Innovation (FFI) om at vurdere projekter og uddele midler til samarbejdsprojekter mellem minimum 3 SMV'er og en vidensinstitution.

Primo 2018 er der 32 innovationsprojekter i gang i FFI med 96 virksomheder, der alle er i samarbejde med en vidensinstitution. Eksempler:

- OMHU, et innovationssamarbejde mellem Ravhede Naturprodukter, TUBeX, ISI Food Protection og Københavns Universitet om at udvikle nye modningsprocesser af danske skinker gennem ny Tube-teknologi.
- Optimering af næringsindholdet i novel food drikkevarer med insekter et innovationssamarbejde mellem Sygna, Asiros Nordic, Bugging Denmark, CILNorth og Teknologisk Institut.
- Innovative unprecedented bran-based and plant protein-rich beverages as milk alternatives. Et innovationssamarbejde mellem Brannatura, Jo Marketing Denmark, Møllerup Gods og Københavns Universitet.
- Green Grow Automatics udvikling af dyrkningssystem til Arktiske egne, et samarbejde mellem Green Grow Automatics, Sustainable Systems, Godthåb Bryghus og Aarhus Universitet.

Siden 2010 har mere end 150 SMV virksomheder inden for fødevarer været en del af Future Food Innovation og CPH Food. Der er skabt innovation, der har resulteret i mere 300 arbejdspladser og tiltrækning af mere end 250 mill. Kr i yderligere finansiering/investering.

I FoodNetwork har der siden sommer 2014 været 16 udviklingsprojekter, der er mindre eksperimenterende projekter med korts tidshorisont, der enten kan give konkret udbytte for de deltagende virksomheder eller afdække yderligere innovations- eller forskningspotentiale.

INCluSilver (DFC)er et EU Horizon 2020 projekt, der samlet har fået 30 mio. DKK til udvikling af nye løsninger og produkter indenfor individuel ernæring til den aldrene befolkning. Samlet set skal 75% af budgettet støtte SMV'er i deres udviklingsarbejde, i form af vouchers, support og rådgivning. Siden starten i 2017 er 23 innovationsprojekter godkendt og i gang, med målsætning om en fordobling af dette inden udløb af projektet i 2020.

4.3. Graden af privat medfinansiering og øvrig medfinansiering opnået hidtil

FoodNetwork har frem til udgangen af 2017 præsteret en privat medfinansiering på 11,4 mio. – heraf 0,8 mio. kontant. Den private medfinansiering udgør 94 % af den statslige medfinansiering, som min. skal udgøre 80 %.

Herudover er der etableret øvrig medfinansiering på i alt ca. 4,8 mio. fordelt med knap 2,5 mio. fra konsortieparter og knap 2,3 mio. fra andre offentlige myndigheder (primært regional medfinansiering).

Privat medfinansiering er i Agro Business Park hentet gennem Future Food Innovation, CPH Food og Food Network hvor der samlet inden for de sidste ca. 5 år er hentet 38.358.619,- kr. (dokumentation i

hhv. kontrakter med virksomheder og afrapportering til bevillingsgiverne Erhvervsstyrelsen og Region Midt).

Ud over den private medfinansiering er der i samarbejdet hentet betydelige midler hos de offentlige vidensaktører (bl.a. Universiteter, GTS, Via og Erhvervsskoler), der som de private aktører også selv medfinansierer aktiviteter. Alene til Ph.D'ere er der i perioden hentet 10.646.274,- kr.

Danish Food Cluster har i 2017 haft kontant finansiering i form af medlemskontingeter på 1.450.000 kr. Dertil kommer virksomhedernes bidrag i form af sponsorater, timer til events, rejser og udviklingsprojekter samt anden in kind i form af gratis brug af faciliteter, forplejning mv. Danish Food Cluster har desuden tiltrukket medfinansiering til Food Network, CPH Food, Brobyggerordningen og INCluSilver.

4.4. Internationalisering

De tre sekretariatsbærende organisationer har tilbyder en vifte af indsatser, som bidrager til virksomhedernes internationalisering. Her kan fremhæves nogle af de seneste eksempler:

DFC:

- INCluSilver, Horizon 2020, Innosup – Løsning til individuel ernæring til den aldrende befolkning
- Israel Tech Tour – Inspiration og samarbejde via danske fødevarevirksomheders møde med det Israelske tech miljø
- Inspirational Tour at Anuga – introduktion til danske og udenlandske fødevarevirksomheder på Anuga 2017
- Medlem af European Food Alliance
- Internationale medlemmer fra såvel Tyskland, Schweiz, Norge og Sverige som Israel, New Zealand og USA, herunder både globale koncerner med dansk kontor og udenlandske aktører med interesse i danske fødevareinnovation.

ABP:

- Enterprise Europe Network - verdens største B2B netværk og mere end 600 organisationer hjælper innovative SMV'er bl.a. ved at finde nye samarbejdspartnere i udlandet. ABP er særligt aktive i sektorgruppen for agrifood og på fremdukkende markeder som f.eks. Kina.
- Danish Drinks for Distribution – matchning med internationale distributører, importører og grossister og danske producenter af drikkevarer.
- European Food Venture Forum - en konkurrence, hvor iværksættere præsenterer deres innovative forretningsidé foran et internationalt panel af investorer og virksomheder

VIFU:

- NSR InterReg: REFRAME – Towards a Regional Food Frame
- NSR InterReg: SalFar Saline Farming - Innovative agriculture to protect the environment and stimulate economic growth
- BSR Innovation Express: PlantBased/Focus on the plant-based food sector in the USA– sustainable food
- BSR Innovation Express: Crosssectorial collaboration for efficient and sustainable food value chains in Baltic Sea region
- BSR Innovation Express: Intercluster cooperation on Packaging and Food between 2+1 European Clusters

5. Partnersammensætning

Forankringen af innovationsnetværket i et samlet sekretariat, der bygger på tre af de stærkeste aktører inden for fødevareinnovation og –iværksætteri i Danmark vurderes til at være helt centralt for netværkets fremtidige succes og bæredygtighed på langt sigt. Fødevareområdet er en af de absolut bærende sektorer i dansk økonomi og har behov for en stærk samlet indsats for at understøtte viden og innovation. Det vil blive sikret med det foreslåede samarbejde mellem Agro Business Park A/S (ABP), Danish Food Cluster (DFC) og Videncenter for Fødevareudvikling (VIFU).

Samarbejdet omkring Danish Food Innovation rummer landets førende vidensinstitutioner indenfor fødevare relateret forskning og –uddannelse. Herudover deltager erhvervsorganisationer og regioner.

Tabel 4: Oversigt over partnere fordelt på kategorier

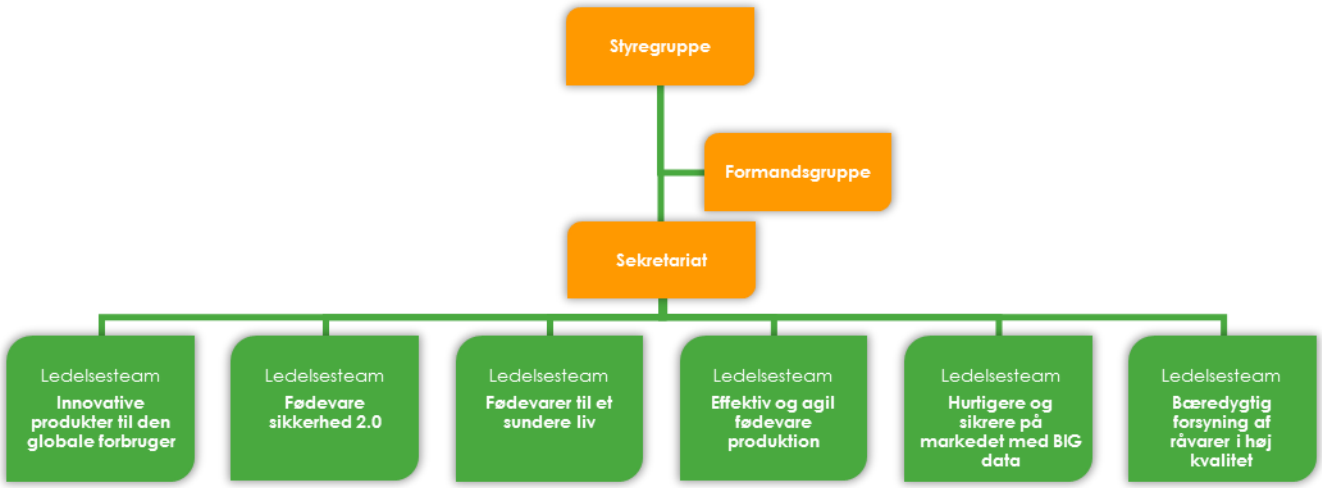
UNIVERSITETER	**GTS INSTITUTTER**	**UDDANNELSESINSTITUTIONER**
Københavns Universitet	Teknologisk Institut	Erhvervsakademiet Aarhus
Aarhus Universitet MAPP Centret/Institut for Fødevarer	FORCE Technology	Erhvervsakademiet Lillebælt
Syddansk Universitet Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse		Erhvervsakademi MidtVest
Aalborg Universitet Institut for materialer og produktion		Erhvervsakademi Sjælland
DTU Fødevareinstitutet		Professionshøjskolen Absalon
		University College Lillebælt
		University College Syddanmark
		VIA University College
ERHVERVSORGANISATIONER og FAGFORENINGER	**NETVÆRK/Klynger**	**REGIONER**
Landbrug & Fødevarer	Agro Business Park (ABP)	Region Nordjylland
Dansk Industri	Danish Food Cluster (DFC)	Region Midtjylland
Danish Seafood Association	Videncenter for Fødevareudvikling (VIFU)	Region Syddanmark
HORESTA		Region Sjælland
		Region Hovedstaden
		Bornholms Regionskommune

I supplement til partnerkredsen er der en række netværks- og projektsamarbejder med internationalt førende vidensmiljøer, som der kan bygges på i forhold til yderligere hjemtagning af viden og projekter.

6. Organisering

Innovationsnetværket organiseres med en styregruppe, en formandsgruppe samt et fælles sekretariat på tværs af ABP, VIFU, DFC, der får ansvar for den overordnede ledelse og administration samt ansvar for de tværgående virkemidler. Endvidere udpeges en temagruppe med deltagelse af 1-2 vidensinstitutioner og sekretariatet for hver af de 6 temaer.

Figur 6: Organisationsdiagram



Styregruppen

En styregruppe udgør netværkets øverste organ med ansvar for strategi, ledelse og udvikling af netværket. Styregruppen består af repræsentanter fra konsortiepartnerne, medlemsvirksomheder, offentlige myndigheder samt relevante brancheforeninger.

Tabel 5: Styregruppens medlemmer

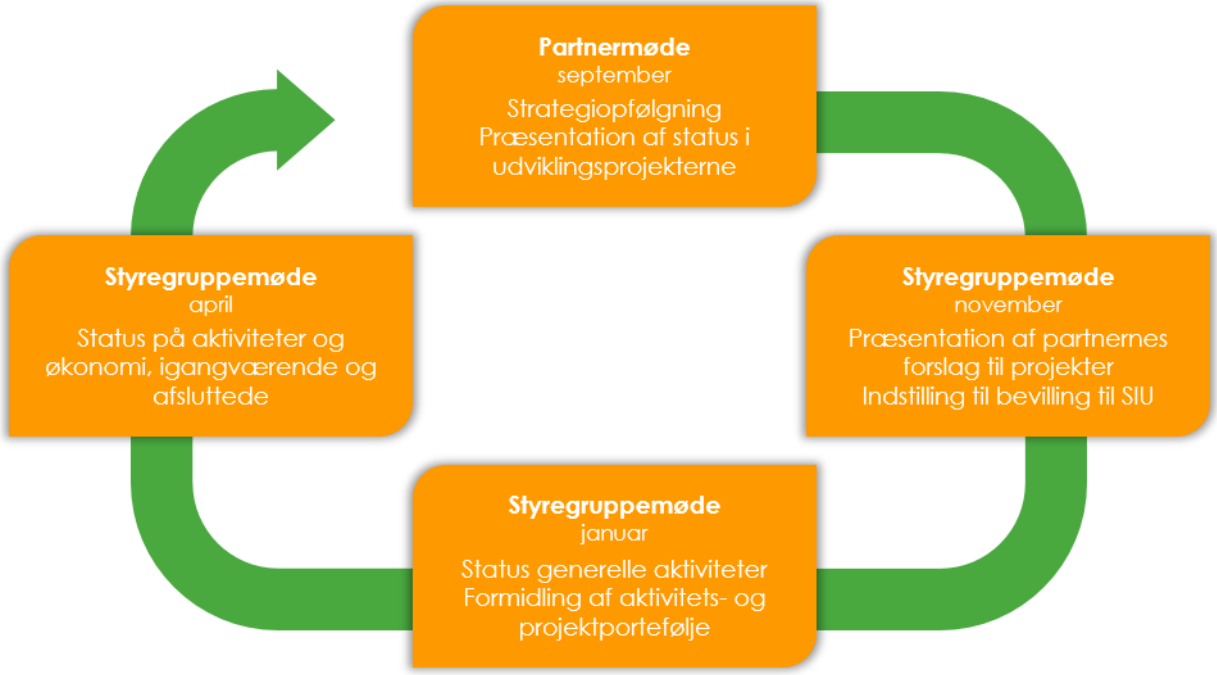
Vidensinstitutioner	**Virksomheder**	**Andre aktører** **(myndigheder, brancheorganisationer**
Erik Bisgaard Madsen, Prodekan, Københavns Universitet	Mette Schacht Færch, Senior Director, Marketing & Innovation, Tulip Food Company	Niels Osterland, Præsident, Mejeriteknisk Selskab
Anne Maria Hansen, Innovationschef, Teknologisk Institut	Carl Bjarne Mikkelsen, Innovationschef, EASIS	Anders Klöcker, Erhvervspolitisk direktør, Landbrug og Fødevarer
Christine Nellemann, Institutdirektør, DTU Fødevareinstituttet	Lise Berg Kildemark, Director, Cooperative Innovation & Portfolio, Arla Foods	Leif Nielsen, Direktør, DI Fødevarer Best. Formand, Agro Business Park A/S

Niels Christian Nielsen, dekan Science & Technology, Aarhus Universitet	Esben Laulund, Senior Vice president for Innovation, Chr. Hansen Best. formand Danish Food Cluster	Bent Claudi Lassen, Best. formand, VIFU
	2 yderligere SMV-repræsentanter udpeget af ABP/VIFU bestyrelser	2 repræsentanter for regionerne

Årshjulet giver struktur i styregruppens arbejde og sikrer inddragelse af partnernes viden gennem udviklingsprojekterne.

Partnerne giver indspil til den årlige strategiopfølgning (september) og udarbejder efterfølgende, på baggrund af de 6 strategiske indsatsområder, en række udviklingsprojekter, der præsenteres for styregruppen til bevilling (november). Udviklingsprojekterne skal indeholde en strategisk og faglig argumentation, der medtages i styregruppens evaluering og indstilling til godkendelse.

Figur 7: Styregruppens årshjul



Partnernes viden anvendes dermed direkte til at sikre en agilitet i Danish Food Innovations strategi, der eksekveres i konkrete udviklingsaktiviteter.

Sekretariatet

Sekretariatet ledes af direktør i Agro Business Park, Lars Visbech Sørensen. Lars har, med 17 år i forskerparken, omfattende erfaring med ledelse af innovationsnetværk, regionale programmer og internationale projekter, en solid erfaring i brobygning, facilitering og i innovations- og erhvervsfremmesystemet. Tillige har Lars indgående indsigt i udvikling af nye forretningsområder og opstart af virksomheder og tiltrækning af kapital. Lars er uddannet M.sc. i International Business fra Aalborg Universitet og har mange års erfaring fra agrofood sektoren.

Desuden består sekretariatet af følgende nøgleprofiler:

- Lone Ryg Olsen, Direktør, DFC
- Anni Simonsen, Projektchef, VIFU

Tilsammen besidder sekretariatet en unik kombination af faglig indsigt og forretningsforståelse som vurderes essentiel i virket mellem forskning og kommercielle interesser.

Temaansvarlige

Til de 6 temaer kan styregruppen udpege en ansvarlig vidanspartner, hvis rolle sammen med en repræsentant for sekretariatet bliver at definere aktivitetsplanerne og drive temaaktiviter.

Dialogfora

Herunder korte eksempler på, hvordan Danish Food Innovation vil skabe dialog og indhente input til de konkrete aktiviteter

- **Brobygning til de regionale indsatser**
  De 5 regioner og Bornholms Regionskommune har to observatører i styregruppen og kan udpege en regionalt støttet organisation, som sekretariatet vil inddrage i forbindelse med udviklingen af konkrete indsatser og handlingsplaner. Repræsentanten har til formål at sikre en synergi til regionale initiaitver og styrkepositioner.
- **Årligt partnermøde**
  Hvert år i september indkaldes til partnermøde jf. ovenstående årshjul.
- **Virksomhedspaneler**
  Halvårligt vil sekretariatet indkalde dialogmøder med et panel af virksomheder, særligt SMV'er, mhp. at sikre virksomhedsrelevansen af de planlagte aktiviteter.

7. Professionalisering og ressourceeffektivitet

Det sekretariatsbærende samarbejde mellem tre selvstændige organisationer ses i høj grad som en effektivisering og en forenkling af innovationsfremmesystemet på fødevareområdet – og viser vejen for et fremtidigt entydigt erhvervsfremmesystem. I den indeværende periode vil det kræve ressourcer at opbygge et effektivt samarbejde, men det er en investering i en mere entydig arbejdsdeling på fødevareområdet.

I en situation, hvor der kan håndteres både DFI og INBIOM igennem ABP vil der være åbenlys synergi i opbygning af systemer og procedurer for håndtering af dokumenter og andet materiale i forbindelse med afrapportering og performanceregnskaber.

7.1. Klyngestatus & ECEI label

De tre sekretariatsbærende organisationer arbejder alle professionelt og ambitiøst med deres respektive sekretariater.

Tabel 6: Status på ECEI label

Organisation	ECEI- status	Repræsentation i Cluster Excellence Danmark	Erfaring
Agro Business Park	Bronze	ja	Etableret i 2000 Leder af Innovations-indsatsen for biomasse siden 2003.
Danish Food Cluster	Bronze	ja	Eableret i 2013
VIFU	Bronze	ja	Etableret i 2003

			Leder af Innovations-indsatsen for fødevarer siden 2003.

ABP har som ambition at blive guldcertificeret med virkning for såvel INBIOM som DFI inden udgangen af 2020 (denne ansøgningsperiode). I forbindelse med recertificering i efteråret 2018 er forventningen at opnå sølv. VIFU er pt. i proces med sølv certificering, som tidligere kun omfattede FoodNetwork, men i den nuværende proces alle VIFUs aktiviteter.

7.2. Effektiviseringsværktøjer

I løbet af det sidste år har Agro Business Park arbejdet på at indføre en større og mere sammenhængende IT-løsning for at imødekomme stigende krav fra donorer og revisorer i forbindelse med afrapportering, herunder effektmålinger samt for at kunne efterleve skærpede lovkrav (Persondataforordningen). En samarbejdsplatform i form af Podio er indført og pt. arbejdes der på udvidelser i form af et nyt CRM system samt projektstyringsværktøj/Business Intelligence. Det samlede system ventes lanceret inden udgangen af 2018 og dermed operationelt i forbindelse med denne ansøgning.

Budget for innovationsnetværk 2019-2020 11-05-2018

Danish Food Innovation - Innovationsnetværket for Fødevarer

Udgifter (kr.)	Timer	Sats	Udgifter i alt	SIU-bevilling
Lønudgifter, sekretariatsarbejde (6.1 og 7.1)				
Agro Business Park A/S			1.029.500	1.029.500
Danish Food Cluster			615.000	615.000
Videncenter for Fødevareudvikling			690.000	690.000
Øvrige partnere, herunder (1)			500.000	500.000
Aarhus Universitet				
Danmarks Tekniske Universitet				
Københavns Universitet				
Force Technology				
Syddansk Universitet				
Teknologisk Institut				
Samt øvrige videns- og uddannelsesinstitutioner jf. ansøgning				
Lønudgifter, faglige aktiviteter (6.1 og 7.1)				
Agro Business Park A/S			1.067.500	1.067.500
Danish Food Cluster			1.437.500	1.437.500
Videncenter for Fødevareudvikling			1.430.000	1.430.000
Øvrige partnere, herunder: (2)			4.160.000	1.860.000
Aarhus Universitet				
Danmarks Tekniske Universitet				
Københavns Universitet				
Force Technology				
Syddansk Universitet				
Teknologisk Institut				
Samt øvrige videns- og uddannelsesinstitutioner jf. ansøgning				
Udgifter til rejser og ophold (7.2)			280.000	280.000
Konsulentudgifter (7.2)			98.000	98.000
Formidling/vidensprednig (7.2)			242.500	242.500
Evt. andre omkostninger (7.2)			100.000	100.000

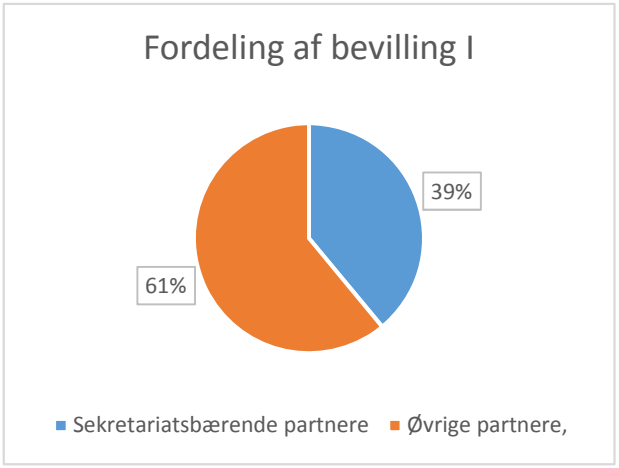
Ufordelte midler (Samarbejdsprojekter)(3)	5.150.000	4.650.000
I alt	16.800.000	14.000.000
Privat og anden offentlig finansiering (medgået tid/rejser) (8.1, 8.2)	11.200.000	
Udgifter i alt	28.000.000	14.000.000

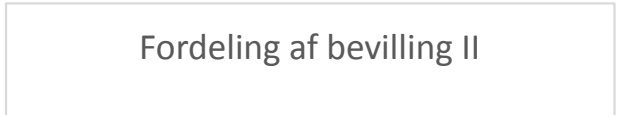
Finansiering (indtægter)	Kr.	%
SIU-bevilling	14.000.000	50%
Tilskudsmodtagernes egenfinansiering (tid) (8.2)		0%
Privat finansiering - kontant (8.1)		0%
Privat finansiering - medgået tid/rejser (8.1)	11.200.000	40%
Anden offentlig finansiering - bevillinger (8.2) (4)	2.800.000	10%
Anden offentlig finansiering - medgået tid/rejser (8.2)		0%
Finansiering i alt	28.000.000	100%

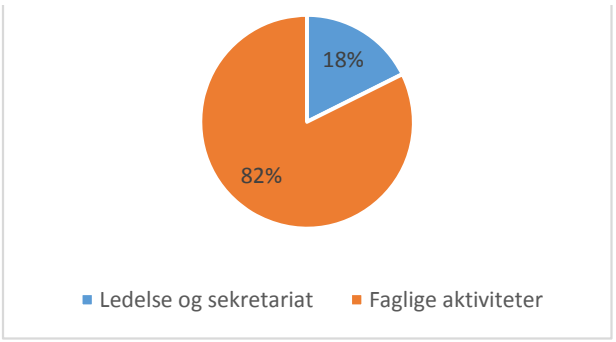
Note: Tallene i parentes henviser til punkter i retningslinjerne for nærmere anvisninger.
Bemærk også opslagsteksten pkt. 2.3.

Evt. bemærkninger og præciseringer:
(1) Der er ikke udarbejdet en detailfordeling af budgettet til partnerne - udover de sekretariatsbærende partnere - da budgettet afhænger af de konkrete roller som partnerne tager og de aktiviteter, som de tager ansvar for jf. handlingsplaner. Se figurer for overordnet fordeling.

(2) Midlerne indeholder medfinansering fra regionerne på 2,3 mio. kr. - se også (4)
(3) Midlerne indeholder 500.000 i medfinansering fra regionerne (se (4)) - projektmidlerne allokores til vidensinstitutionernes indsats i samarbejdsprojekter baseret på indkomne ansøgninger
(4) Der er tilkendegivet vilje til medfinansering fra de danske regioner - bevillinger skal dog endelig godkendes







Sekretariatsbærende partnere	6.269.500
Øvrige partnere,	9.810.000
Ledelse og sekretariat	2.834.500
Faglige aktiviteter	13.245.000